

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Теремецького Владислава Івановича на дисертацію Шміла Назара Володимировича на тему «Адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу», подану на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах розвитку української державності, що характеризуються одночасним впливом процесів правової глобалізації, євроінтеграції, секторальної безпекової трансформації та воєнно-правових викликів, відбувається докорінне переосмислення ролі публічної влади, її інституційної архітекτονіки та функціонального призначення правоохоронної діяльності. У цьому контексті адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу постає не лише як сукупність закріплених у нормах адміністративного права прав та обов'язків, а як складний поліструктурний правовий конструкт, що відображає взаємодію публічно-владних повноважень, сервісної функції держави, спеціальних службових обмежень і гарантій професійної діяльності.

Попри інтенсифікацію наукових досліджень у сфері адміністративного права, проблема адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу й досі залишається концептуально недоопрацьованою. Наявні доктринальні підходи здебільшого зосереджені або на загальнотеоретичних аспектах правового статусу суб'єктів публічної адміністрації, або на галузевому аналізі діяльності окремих правоохоронних органів, що не дозволяє сформулювати цілісну, внутрішньо узгоджену модель адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу як автономного інституту адміністративного права.

Особливої актуальності набуває проблема методологічного переосмислення змісту адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу з огляду на зміну парадигм публічного адміністрування — від владоцентричної до людиноцентристської та сервісно-орієнтованої. Така трансформація зумовлює необхідність теоретичного осмислення співвідношення дискреційних повноважень правоохоронних працівників, адміністративного примусу та стандартів належного врядування, правової визначеності й пропорційності втручання у сферу прав і свобод людини.

Крім того, адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу функціонує в умовах нормативної багаторівневості та правового плюралізму, що проявляється у взаємодії національного адміністративного законодавства, міжнародних стандартів правоохоронної діяльності, практики Європейського суду з прав людини та актів «м'якого права». Це зумовлює необхідність доктринального осмислення впливу наднаціональних правових стандартів на формування змісту адміністративно-правового статусу правоохоронного працівника, а також визначення меж їх імплементації у національну правову систему.

Не менш важливим є те, що адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу характеризується підвищеним рівнем юридичної відповідальності, спеціальним режимом дисциплінарного провадження, обмеженням окремих конституційних прав і свобод, а також специфічними гарантіями правового та соціального захисту. Відсутність комплексного наукового аналізу цих елементів у їх системному взаємозв'язку призводить до дисбалансу між

публічними інтересами та правами самого працівника правоохоронного органу, що негативно позначається на стабільності правопорядку та рівні довіри суспільства до правоохоронної системи.

У цьому зв'язку наукове дослідження адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу набуває не лише теоретико-методологічного, а й прикладного значення, оскільки спрямоване на формування концептуальних засад удосконалення адміністративного законодавства, оптимізації правового регулювання службово-правових відносин у сфері правоохоронної діяльності та підвищення ефективності реалізації правоохоронної функції держави.

З огляду на зазначене, обрана тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною, відповідає сучасним потребам розвитку науки адміністративного права та практики публічного адміністрування, а також має важливе значення для формування доктринальних основ подальшого реформування правоохоронної системи України.

Оцінка наукового рівня дисертації. Дисертаційне дослідження Н.В. Шміла належно структуроване, містить анотацію, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи (9 підрозділів), висновки, список використаних джерел, додатки.

В анотації автор у стислій формі висвітлює основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, у яких відображено основні результати представленого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами.

У вступі Н.В. Шміло аргументовано стверджує, що ефективність діяльності правоохоронної системи значною мірою залежить від правового статусу її працівників, який визначає їхні права, обов'язки, гарантії та обмеження. В умовах воєнного стану та складної безпекової ситуації роль правоохоронних органів ще більше посилилася, що зумовлює необхідність чіткої правової регламентації їхнього статусу, належного соціального захисту та вдосконалення механізмів контролю за їхньою діяльністю (с. 16 дисертації).

Здобувачем обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, охарактеризовано ступінь її наукової розробки, зв'язок із стратегічними документами у правового статусу працівника правоохоронного органу. Крім того, ним слушно визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дисертаційного дослідження, емпіричну базу, сформульовано наукову новизну, практичне значення результатів та зазначено інформацію про апробацію дисертації на наукових заходах.

У розділі 1 «Поняття працівника правоохоронного органу та складові його адміністративно-правового статусу», який складається з трьох підрозділів, дисертантом проаналізовано генезу поняття адміністративно-правового статусу, надано загальну характеристику понять «правоохоронний орган» та «працівник правоохоронного органу», а також проаналізовано складові елементи адміністративно-правового статусу особи, що перебуває у статусі працівника правоохоронного органу.

Здобувач стверджує, що в юридичній науці терміни «статус» і «становище» використовуються для опису правового положення суб'єкта, але їхнє значення та співвідношення можуть варіюватися залежно від підходів науковців. На його думку, правовий статус є більш формальною категорією, що описує закріплені у правових актах права, обов'язки та відповідальність суб'єкта. Правове становище може розглядатися як контекстуальне положення особи у правовій і соціальній системах, яке враховує як правовий статус, так і його реальну участь у правовідносинах та

соціально-культурні аспекти. З огляду на це у сучасній правовій науці поняття «статус» і «становище» можуть розглядатися як взаємодоповнюючі або як різні за змістом (с.28-29).

Дисертант вважає, що правове положення конкретного суб'єкта визначається його загальним правовим статусом, спеціальними правовими статусами та сукупністю тривалих правових зв'язків із державою. У цьому контексті до «правового положення особи» можуть входити різні статуси, як-от «правовий статус громадянина» або «правовий статус іноземця». Таким чином, «правовий статус» окреслює місце суб'єкта у правовідносинах, насамперед його права й обов'язки, тоді як «правове положення» відображає його функціональну роль у системі суспільних відносин. Отже, ці поняття не є синонімічними.

Здобувач робить висновки, що правовий модус – це категорія, що характеризує особливий стан або набір умов, за яких суб'єкт права може реалізувати свої правові можливості та обов'язки. Це специфічний правовий режим, який надає можливість суб'єкту діяти у визначених правом рамках, залежно від конкретних ситуацій або обставин. Правовий модус поєднує в собі юридичні вимоги, права й обов'язки, які виникають за певних обставин. Він є динамічним елементом, що може змінюватися відповідно до обставин, під впливом яких перебуває суб'єкт права. Правовий модус визначає, за яких умов та в яких рамках суб'єкт може реалізувати свої права чи виконувати обов'язки (с. 33).

Дисертант вважає, що адміністративно-правовий статус можна розглядати як галузеву модифікацію правового статусу, яка має свої особливості і дозволяє глибше регулювати правовідносини у сфері публічного управління. Таким чином, адміністративно-правовий статус саме працівників правоохоронних органів, варто зазначити такі суб'єкти поєднують три різні статуси: загальний статус громадянина України; спеціальний статус, що визначається спеціальними законами, які встановлюють організаційно-правові засади діяльності того чи іншого правоохоронного органу; і звичайно ж, коли правоохоронець обіймає певну посаду в межах правоохоронного органу, на загальний адміністративно-правовий статус накладається також і статус, визначений посадою. Здобувач стверджує, що правовий статус працівника правоохоронного органу є особливим видом правового статусу, що визначає права, обов'язки, повноваження та відповідальність особи, яка виконує функції з підтримання правопорядку, захисту прав і свобод громадян, боротьби зі злочинністю та забезпечення безпеки суспільства. Цей статус закріплюється законодавчими актами, нормативними документами та відомчими інструкціями, що регламентують діяльність правоохоронних органів. Важливими складовими правового статусу працівника правоохоронного органу є спеціальні права, обов'язки та соціальні гарантії, що забезпечують ефективність його професійної діяльності (с. 39).

Особливий правовий статус працівників правоохоронних органів, на думку здобувача, забезпечує ефективне виконання їхніх професійних обов'язків, сприяє правопорядку та гарантує захист прав громадян. Баланс прав, обов'язків, повноважень та відповідальності в межах цього статусу покликаний забезпечувати правову безпеку як працівників правоохоронної системи, так і суспільства в цілому. Цей статус є важливим елементом у системі правовідносин, оскільки зобов'язує державу створювати належні умови для здійснення правоохоронної діяльності та забезпечувати ефективний захист працівників у зв'язку з їх службовими обов'язками (с. 42).

Дисертант цілком обґрунтовано робить висновки про відмінність адміністративно-правового статусу атестованих працівників правоохоронних органів та неатестованих, тобто державних службовців правоохоронних органів (с. 44).

У роботі случно наголошується, що працівники правоохоронних органів не мають в своєму змісті походження адміністративно-правового чи кримінально-правового характеру. Вони є похідними від норм законодавства, які регламентують діяльність судових та правоохоронних органів, то ж походять від кола органів, які належить відносити до правоохоронних. З цього виходить, що норми кримінального кодексу, положення кодексу України про адміністративні правопорушення чи статті інших спеціальних нормативно-правових актів набувають змісту бланкетної норми. З огляду на це щоразу, застосовуючи ці норми, правозастосовний орган чи судова установа зобов'язані обґрунтовувати, посиляючись на відповідні положення закону, приналежність суб'єкта правопорушення або потерпілого від правопорушення до того чи іншого правоохоронного органу, відтак визнавати одну зі сторін правоохоронцем (с. 45).

Дисертант цілком обґрунтовано вводить поняття адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу, яке він визначає як нормативно закріплену сукупність прав, обов'язків, компетенцій, юридичних гарантій та відповідальності, що визначають його місце, роль та функції у системі державного управління, забезпечуючи реалізацію адміністративних завдань із захисту правопорядку, безпеки громадян та підтримання публічного порядку. Такий статус характеризується обов'язковістю дотримання правових норм, що забезпечують не лише ефективне виконання службових завдань, але й підзвітність працівника перед суспільством та державою (с. 69).

Розділ 2 «Зміст адміністративно-правового статусу окремих правоохоронних органів та їх працівників» містить чотири підрозділи, в яких здобувачем розкрито складові адміністративно-правового статусу Національної поліції та її працівників, Національної гвардії та її працівників, Державного бюро розслідувань та його працівників, а також загальні положення про неатестованих працівників правоохоронних органів.

Н.В. Шміло аргументовано стверджує, що організаційно-штатна структура поліції є основоположним елементом її адміністративно-правового статусу, який визначає внутрішню побудову органів поліції, їх функціональну організацію та забезпечує реалізацію завдань у сфері охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю та захисту прав і свобод громадян. Вона виконує роль не лише систематизації кадрових і матеріальних ресурсів, але й створення умов для ефективної управлінської діяльності (с. 97).

Дисертант справедливо робить висновок, що сучасна модель поліції заснована на адмініструванні, однак можливість застосовувати силу є один із ресурсів, доступних поліції, і не позначає її, як рису відмінності від інших органів державного управління (с. 102).

Здобувач підкреслює, що необхідність внесення до закону України «Про Національну поліцію» розділу про права поліцейських є необхідним та відповідає принципу правової визначеності. Це дозволить збалансувати адміністративно-правовий статус працівників поліції, забезпечити їм належний рівень соціального захисту та сприяти підвищенню престижу цієї важливої професії (с. 103).

Мета визначає стратегічний напрям діяльності, а завдання є конкретними кроками для її досягнення. Таке розмежування є ключовим у правовій науці та забезпечує чіткість формулювання функцій організації. Той факт, що мета НГУ полягає у зміцненні законності, правопорядку та забезпеченні прав людини, відповідає загальним конституційним принципам. Саме тому, на думку дисертанта, доцільно внести до Закону України положення, яке чітко формулює мету НГУ. Це може бути описано, наприклад, як: «Метою діяльності Національної гвардії України є забезпечення національної безпеки, охорона правопорядку, захист прав і свобод громадян та підтримання конституційного ладу в державі» (с. 121).

Слушною є думка здобувача, що для підвищення ефективності та актуальності роботи ДБР у законі варто розширити визначення завдань, зокрема, визначати завдання не лише через перелік злочинів, а й через загальні функції, такі як боротьба з корупцією, забезпечення законності серед високопосадовців, захист інтересів держави у сфері правопорядку (с. 149).

Згідно з твердженням Н.В. Шміло, поняття й адміністративно-правовий статус державного службовця правоохоронного органу, повинні враховувати специфіку того органу, де державний службовець працює, а тому у визначенні можна потрібно більш чітко підкреслити специфіку служби в правоохоронних органах, оскільки функції таких службовців особливо тісно пов'язані з охороною правопорядку, забезпеченням безпеки та прав людини, що є важливою складовою їх правового статусу (с. 164).

У розділі 3 «Перспективи удосконалення адміністративно-правового статусу працівників правоохоронних органів», який містить два підрозділи, Н.В. Шміло висвітлено пріоритетні напрями удосконалення адміністративно-правового статусу працівників правоохоронних органів, а також проаналізовано закордонний досвід адміністративно-правового статусу працівників правоохоронних органів.

Дослідник слушно стверджує, що децентралізація правоохоронної системи може сприяти швидшій реакції на локальні проблеми, оскільки керівники регіональних підрозділів краще знають специфіку місцевої ситуації. Посилення відповідальності керівників за прийняті рішення дозволяє створити більш ефективну систему контролю і знижує ризик безвідповідальності. Водночас надмірна автономія регіональних підрозділів може призвести до відсутності єдиного підходу до організації роботи по всій країні, що може ускладнити взаємодію між підрозділами на національному рівні. Надмірна персоналізація відповідальності може викликати проблему з розподілом повноважень і обов'язків, що іноді призводить до конфліктів між лінійними та функціональними керівниками (с. 183).

Виокремлення напрямків вдосконалення правоохоронної системи України, надання конкретних пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, побудованих на позитивному закордонному досвіді, відповідає реаліям часу та потребі українського суспільства.

Загальні висновки дисертації відповідають отриманим результатам, завданням та меті дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження підготовлене державною мовою. Стиль викладення матеріалу - науковий. До оформлення дисертації зауважень немає.

Враховуючи наведене, вважаю що представлена на вивчення дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка має високий науковий рівень та вирішує актуальне наукове завдання.

Оцінка наукового рівня наукових публікацій здобувача. Основні науково-обґрунтовані результати проведеного дослідження знайшли відображення в 11 наукових публікаціях: 4 статті у вітчизняних наукових фахових виданнях, 1 стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні, 6 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Зазначені публікації містять обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до поставленого завдання, а також задовольняють вимогу щодо опублікування не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання, що цілком відповідає умовам для зарахування статей за темою дисертації.

Аналіз кількості та змісту наукових праць здобувача, зарахованих за темою дисертації, свідчить, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертації пройшли апробацію на науково-практичних конференціях. Запропоновані матеріали дисертації достатньо повно відображені в наукових публікаціях Н.В. Шміла, на окремі з яких він коректно посилається у тексті своєї наукової роботи.

Академічна доброчесність. За результатами опрацювання роботи не виявлено ознак академічного плагіату, фальсифікації та інших порушень академічної доброчесності, які могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного автором дисертаційного дослідження. Наукова робота містить посилання на згадані автором у тексті джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень інших авторів, а також положень міжнародних правових актів, вітчизняного законодавства, судових рішень тощо.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. Дисертацію виконано відповідно до Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки (Указ Президента України від 11.05.2023 № 273/2023), Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21, у межах плану науково-дослідницької роботи кафедри кримінального права та процесу Західноукраїнського національного університету за темою «Воєнні злочини: особливості розслідування» (номер державної реєстрації 0123U104756).

Опрацювання змісту дисертаційної роботи та опублікованих здобувачем наукових праць дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки, пропозиції і рекомендації, які винесені на захист, сформовані Н.В. Шмілою особисто та відзначаються належним ступенем наукової новизни. Так, ним уперше:

- обґрунтовано, що поняття «правовий статус» характеризується одночасно абстрактністю та конкретністю, як ознаками, що розкривають його зміст;

- доведено, що працівники правоохоронних органів не мають в своєму змісті походження адміністративно-правового чи кримінально-правового характеру. Вони є похідними від норм законодавства, які регламентують діяльність судових та правоохоронних органів, тож походять від кола органів, які належить відносити до правоохоронних. З цього виходить, що норми кримінального кодексу, положення кодексу України про адміністративні правопорушення чи статті інших спеціальних нормативно-правових актів набувають змісту бланкетної норми;

- встановлено, що окремо, самостійно працівники правоохоронного органу не можуть вступати у суспільні правовідносини. Такий підхід вимагає розглядати

працівника правоохоронного органу не як незалежного суб'єкта у цих правовідносинах, а як того, хто перебуває у субординаційній залежності від держави чи державного органу. Якщо особа вступає у правовідносини поза такими субординаційними зв'язками, вона не є представником «активного» суб'єкта суспільних відносин;

- обґрунтовано необхідність розроблення та ухвалення Єдиного кодексу правоохоронної діяльності;

- надано авторське визначення поняття «адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу»;

- аргументовано, що сучасна модель поліції заснована на адмініструванні, однак можливість застосовувати силу є один із ресурсів, доступних поліції, і не позначає її, як рису відмінності від інших органів державного управління

Крім того, автором удосконалено:

- положення про необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу, зокрема: прийняття нових законів, внесення змін до чинних та узгодження положень усіх нормативно-правових актів аналізованої сфери;

- обґрунтування актуальності та необхідності внесення змін до законодавства, що регулює діяльність органів поліції, Національної гвардії України та Державного бюро розслідувань;

- наукову позицію щодо ширшого застосовування терміну «агенти держави», який нині має обмежене наукове використання. Виходячи з цього, орган влади та його посадові особи можуть розглядатися як колективні та індивідуальні агенти держави. У цьому контексті доцільно вважати суб'єктами суспільних відносин (зокрема, адміністративно-правових, кримінально-правових) як державу, так і її «спеціально уповноважених агентів»;

- теоретичні підходи щодо вдосконалення статусу і діяльності правоохоронних органів та їх працівників.

Інші наукові положення, які сформульовані в дисертації та в опублікованих працях, також містять елементи наукової новизни та у значній мірі удосконалюють сучасне наукове пізнання проблеми, що є предметом дослідження здобувача.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що дисертація є першим в адміністративному праві України дослідженням монографічного рівня, в якому розкриваються особливості адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу. Водночас робота є не лише теоретичним дослідженням, а й на має чітку практичну спрямованість. Отримані результати можуть бути спрямовані для подальшого вивчення та наукового аналізу адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу. Окремі пропозиції мають практичну значущість і можуть бути враховані у процесі удосконалення законодавчих та інших нормативних актів у сферах, що стосуються адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу та функціонування всієї правоохоронної системи, а також використані для подальших досліджень і вирішення теоретико-правових питань, пов'язаних з адміністративно-правовим статусом працівника правоохоронного органу. Заслуговує на увагу те, що результати дисертаційного дослідження впровадженні не лише в навчальний процес у Західноукраїнському національному університеті, але й у практичній діяльності Головного управління Національної поліції в Тернопільській області та у приватній адвокатській практиці Ганущин Ольги Богданівни.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Нормативну базу дослідження становлять Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про Національну гвардію України», Закон України «Про Державне бюро розслідувань», законодавство, яке регламентує адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу, міжнародно-правові акти, що стали частиною національного законодавства України, Рішення Верховного Суду, Рішення Конституційного Суду України та інші нормативно-правові акти. Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена такими емпіричними даними як судові рішення, що розміщені у Єдиному державному реєстрі судових рішень (ухвали та вироки), постановлених протягом 2021–2025 рр. щодо адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу, статистична інформація Державного бюро розслідувань. При написанні роботи автором проаналізовано достатню кількість джерел (245 позицій), ґрунтовно та критично вивчено роботи вчених, що дало йому змогу вирішити важливе наукове завдання, дати відповіді на актуальні й суттєві для юридичної науки питання, сформулювати пропозиції та рекомендації для удосконалення питань адміністративно-правового статусу працівників правоохоронних органів, кримінально-правових та кримінологічних аспектів протидії дискримінації в Україні. Пропозиції щодо внесення змін до законодавства, що регулює діяльність органів поліції, Національної гвардії України, Державного бюро розслідувань та інших законів України в дисертаційній роботі науково аргументовані та ґрунтуються на результатах дослідження.

З урахуванням наведеного, можна стверджувати, що наукові положення і висновки, а також рекомендації, сформульовані у дисертації є належним чином обґрунтованими та достовірними.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Постановка завдань, визначення об'єкту, предмету та мети дослідження чіткі і зрозумілі та повною мірою відповідають встановленим вимогам. Завдання, поставлені здобувачем для дослідження, виконані і мета досягнута. Підтвердженням достовірності наукових положень і висновків, викладених в дисертації, є належна методологія дослідження. Під час дослідження Н.В. Шміло використовувалися філософсько-світоглядні, загальнонаукові та спеціальні прийоми та засоби наукового пізнання державно-правових явищ, зокрема:

- історико-правовий метод використано для дослідження нормативно-правових актів, які в різні періоди регулювали відповідні суспільні відносини (підрозділи 1.2, 1.3);

- діалектичний метод сприяв визначенню й уточненню ключових понять і категорій, таких як статус, правовий статус, адміністративно-правовий статус, правове положення тощо;

- логіко-догматичний метод застосовувався для аналізу та тлумачення юридичних термінів, а також для формулювання авторських визначень;

- порівняльно-правовий метод допоміг виявити співвідношення понять «правовий статус» і «правове положення», «правовий модус» і «правове становище» (підрозділи 1.1, 1.2), а також порівняти правове регулювання відповідної сфери в різних країнах (підрозділи 3.1, 3.2);

- загальнологічні методи, такі як аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, використовувалися при вивченні нормативно-правових актів, наукових джерел, а також для формулювання висновків;

- статистичні методи, зокрема групування, класифікація та табличний аналіз, застосовувалися для обробки та оцінки емпіричних даних правозастосовної практики (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2).

Вбачається, що поставлені наукові завдання виконані на високому методологічному рівні, а дисертант оволодів необхідними для рівня доктора філософії компетентностями.

Зауваження до дисертаційної роботи та дискусійні положення. Позитивно оцінюючи наукову працю Н.В. Шміла, її окремі положення викликають зауваження і можуть стати підставою для дискусії під час публічного захисту дисертації.

1. Розкриваючи елементи адміністративно-правового статусу окремих правоохоронних органів (с. 93-156), дисертант обрав для себе лише такі правоохоронні органи як Національна поліція, Національна гвардія та Державне бюро розслідувань, залишаючи поза увагою інші правоохоронні структури, адміністративно-правовий статус яких, також не до кінця досліджений та потребує вдосконалення. Автору необхідно було б піддати дисертаційному аналізу питання адміністративно-правового статусу працівника будь-якого правоохоронного органу, які є загальним для них всіх. У такому разі дисертація не була б перенасичена науковими висновками, оскільки дослідження адміністративно-правового статусу окремо взятого правоохоронного органу уже може стати темою окремого наукового дослідження.

2. Говорячи про такий пріоритетний напрям удосконалення адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу, як децентралізація (с. 183), автор не наводить конкретних прикладів такої децентралізації. У зв'язку з цим здобувачеві доцільно було б проаналізувати чіткі механізми реалізації цього напрямку.

3. Н.В. Шміло, аналізуючи правову природу правоохоронних органів досліджує органи прокуратури (с. 49-51). При цьому в роботі автор наводить аргументи, щодо ролі прокуратури в системі органів влади. Він робить висновок про те, що прокуратура не належить до правоохоронних органів, але не висловлює своєї позиції та аргументів щодо цього питання. Під час публічного захисту варто було б висловити її та належним чином аргументувати.

4. Дисертант досліджує і порівнює правоохоронні органи та органи охорони правопорядку та вказує, що останнім часом більш поширеним є вживання саме органи охорони правопорядку, адже 11.05.2023 року був виданий указ президента України «Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки», який є рамковим документом, спрямованим на розвиток правоохоронної системи загалом, який використовує термін «органи охорони правопорядку» (с. 57). При цьому в тексті дисертації ці органи називаються лише правоохоронними. Варто було б під час публічного захисту пояснити, чому автором не використовується поняття саме органів охорони правопорядку.

Водночас висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Н.В. Шміла та отримані висновки, а лише свідчать про складність наукового завдання, яке вирішувалося здобувачем.

Загальний висновок. Дисертація Н.В. Шміла на тему: «Адміністративно-правовий статус працівника правоохоронного органу» є самостійною та завершеною науковою роботою, виконаною особисто дисертантом у виді кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису.

Дисертаційне дослідження містить нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною у постановці і вирішенні завдань щодо удосконалення адміністративно-правового статусу працівника правоохоронного органу. Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, які зроблені автором у роботі є обґрунтованими та мають значення для юридичної науки.

Дисертаційна робота за своєю актуальністю, ступенем новизни, постановкою та способом вирішення поставлених питань, теоретичним та практичним підґрунтям та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає заявленій спеціальності, а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40, а її автор, Шміло Назар Володимирович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право зі спеціальності 081 «Право».

Офіційний опонент:

завідувач сектору проблем реалізації
господарського законодавства
відділу проблем модернізації
господарського права та законодавства
ДУ «Інститут економіко-правових досліджень
імені А.К. Мамутова» НАН України
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Владислав ТЕРЕМЕЦЬКИЙ

